

راز تلاطم بازار ارز در دوران مازاد عرضه نیمایی

فرهنگی

روز گذشته نرخ های غیر رسمی دلار اعداد عجیب و غریبی را به ثبت رساند، اعدادی که آخرین بار در اوایل اسفند سال ۱۴۰۱ ثبت شده بود. کارشناسان اقتصادی می گویند تلاطم فعلی زودگذر بوده و به دلایل سیاسی و امنیتی ناشی از تحولات اخیر رخ داده است که به زودی آثار آن فروکش خواهد کرد. البته فعالان اقتصادی و تجار نیز می گویند اخیراً یک فشاری روی منابع واردات کالاهای غیر اساسی وجود داشته که ظاهراً تا حدودی حل شده و از هفته آینده باید آثار آن به طور قابل توجهی حذف شود. به اعتقاد آنها، این اتفاق باعث شده بود یک فشار تقاضای ارزی در یک مقطع کوتاه رو هم انباشته ایجاد شود که این فشار تقاضا در حال رفع است. در سمت دیگر؛ داده های بانک مرکزی نیز نشان می دهد مازاد عرضه ارز در این سامانه از حدود ۲۰ تا ۴۰ درصد در مهرماه به ۶۰ تا ۷۰ درصد در یک ماه اخیر رسیده است. این یعنی دست بانک مرکزی برای بازارسازی در بازار ارز پر بوده و در موقع مناسب می تواند تلاطم های مقطعی را مدیریت کند. گرچه کارشناسان اقتصادی شرایط التهاب ارزی فعلی را قابل دوام نمی دانند و معتقدند به زودی این جهش و نوسان ارزی مدیریت خواهد شد، اما اقتصاددانان یک نگرانی نیز دارند. به گفته آنان، در بلندمدت نرخ ارز نباید در یک نرخ خاصی تثبیت شود و بهتر است دولت برای آینده یک کریدور ارزی برای سقف مرکز مبادله به صورت ماهانه تعریف کند تا هم بتوان چند نرخ ارز در کشور را به هم نزدیک کرد و هم بتوان از منابع ارزی بازارش دولت صیانت کرده و جلوی جهش های احتمالی در آینده را گرفت.

دست پر بانک مرکزی برای بازارسازی

کارشناسان اقتصادی می گویند یکی از موضوعاتی که باید به آن توجه جدی داشت این است که انتظارات این روزها در بازار ارز ریشه اقتصادی نداشته و عمدتاً محصول جو روانی ناشی از تحولات منطقه است. داده های بانک مرکزی از وضعیت عرضه و تقاضای ارز در سامانه نیما و میزان تخصیص و تامین ارز واردات کشور نیز این موضوع را تأیید می کند. براساس آمارهای ارائه شده از سوی بانک مرکزی، از ابتدای سال تا روزهای گذشته حجم تخصیص ارز وارداتی حدود ۶۹ میلیارد و ۸۲۵ میلیون دلار و حجم تامین ارز حدود ۵۸ میلیارد دلار بوده است. با توجه به فاصله زمانی تخصیص و تامین ارز، به لحاظ فنی آمارها نشان می دهد وضعیت تامین ارز واردات بسیار مطلوب بوده است. بررسی جزئیات عرضه و تقاضای دلار حواله ارزی در سامانه نیما نیز بیانگر این موضوع است که عرضه ارز از سوی بانک مرکزی در ۴۰ روز اخیر روند قابل نامالی داشته و همه رکوردهای پیشین خود را شکسته است. آنطور که در نمودار قابل مشاهده است، از ابتدای مهرماه ۱۴۰۲ تا انتهای آبان در حالی میانگین عرضه دلار حواله ارزی در سامانه نیما توسط بانک مرکزی حدود ۲۳۱ میلیون دلار بوده، که این میزان از ابتدای آذرماه تا نهم بهمن به ۲۹۸ میلیون دلار رسیده است. در دی و بهمن نیز میانگین عرضه روزانه ارز در این سامانه حدود ۳۳۰ میلیون دلار بوده است. همچنین سهم میانگین مازاد عرضه در سامانه نیما در حالی از ابتدای مهرماه تا انتهای آبان حدود ۴۱ درصد بوده، که این میزان از ابتدای آذرماه تا ۹ بهمن به ۵۹ درصد رسیده است. به عبارتی، از ابتدای آذرماه تاکنون به طور میانگین ۶۰ درصد از عرضه های ارز بانک مرکزی در سامانه نیما خریدار نداشته است. طبق داده های معاملات سامانه نیما، از ابتدا تا انتهای مهرماه امسال مازاد عرضه ارز در این سامانه بین ۲۰ تا ۴۰ درصد بوده اما حالا این مقدار در بهمن ماه به ۶۰ تا ۷۰ درصد نیز رسیده است. به اعتقاد کارشناسان، اینکه ۷۰ درصد از عرضه ارز بانک مرکزی در سامانه نیما خریدار نداشته، یک پیام قوی به بازار است که بانک مرکزی برای بازارسازی دست پری دارد و در صورت مدیریت تحولات سیاسی-امنیتی اخیر منطقه و کاهش سطح جو روانی در بازار، نوسانگیران در بازار ارز از ترکش های بازارسازی بانک مرکزی در امان نخواهند بود.

وضعیت خوب ارز با کیفیت

یکی از شروط ضروری که کارشناسان اقتصادی و فعالان بازار ارز آن به عنوان ابزار قدرت بانک مرکزی برای بازارسازی نام می برند و این موضوع را شرط موفقیت در مدیریت تلاطم های ارزی کوتاه مدت می دانند، موضوع دسترسی بانک مرکزی به ارز با کیفیت است. به عبارتی، ارز با کیفیت ارزی است که اولاً با نیازهای ارزی کشور تطبیق دارد (سهم بالای ارزهایی همچون درهم و دلار و یورو و یوان) و ثانیاً در دسترس است. این دو شرط نشان دهنده وضعیت پایدار خارجی کشور خواهد بود. به عبارتی، زمانی می توان از قدرت بالای بازارسازی بانک مرکزی سخن گفت که درآمدهای ارزی دولت و دارایی های خارجی بانک مرکزی سهل الوصول باشد و امکان استفاده از آنها برای تامین مصارف ارزی، پایداری خارجی به همراه داشته و موجب ثبات ارزی شود. در دولت سیزدهم آزاد شدن بخش هایی از دارایی ها و منابع ارزی، دسترسی بانک مرکزی به ارز با کیفیت را بیشتر کرده است.

آمارهای بانک مرکزی نشان می دهد روز شنبه که در سامانه نیما معادل ۲۹۱ میلیون دلار عرضه ارز وجود داشته، حدود ۱۴۱ میلیون درهم عرضه شده که ۶۰ میلیون درهم آن تقاضا داشته است. در همین روز از ۱۳۲ میلیون دلار عرضه شده، ۷۲ میلیون دلار تقاضای داشته، از ۹ میلیون روپیه عرضه شده در سامانه هیچ تقاضایی ثبت نشده است. برای ۴۶۰ میلیون یوان عرضه شده نیز تقاضایی نبوده و برای ۵۴ میلیون یورو عرضه شده نیز تنها ۳ میلیون یورو تقاضا به ثبت رسیده است. در روز یکشنبه نیز معادل ۲۵۲ میلیون دلار عرضه ارزهای مختلف وجود داشته که ۱۰۸ میلیون درهم، حدود ۳۵ میلیون درهم تقاضای داشته است. برای ۷۲ میلیون دلار عرضه شده ۴۳ میلیون دلار تقاضا، برای ۳۹ میلیون روپیل عرضه شده ۲۸ میلیون روپیل تقاضا، برای ۱۸ میلیون روپیه هند ۱۱ میلیون روپیه تقاضا، برای ۵۶ میلیون یوان عرضه شده ۵۱ میلیون یوان تقاضا و برای ۶۰ میلیون یورو عرضه شده نیز ۱۴ میلیون یورو تقاضا وجود داشته است.

هیجانات مقطعی مدیریت خواهد شد

کامران سلطانی زاده، دبیرکل سابق کانون صرافان در گفت و گو با «فرهنگیگان»

اظهار داشت: «اتفاقات اخیر در منطقه در روند افزایش این روزهای نرخ ارز بی اثر نبوده است، اما این نوسانات فعلی بیشتر جنبه هیجانات لحظه ای و روانی دارد. این انتظارات به هیچ وجه موجب هجوم برای خرید ارز و افزایش شدید تقاضا نشده است. خوشبختانه در بازار شاهد تقاضای هیجانی شدید نبودیم. با توجه به ذخایر خوب ارزی بانک مرکزی، وضعیت مطلوب صادرات غیرنفتی و همچنین قیمت بالای نفت صادراتی، هیجانات این روزهای بازار ارز مدیریت خواهد شد. پیشنهاد من این است که خریداران در صورت نیاز در شرایط احساسی، ارز خریداری نکنند.»

نقل قول معروفی هست از یک اقتصاددان بزرگ که می گوید وقتی همه از ورود به بازاری ترسیدند تو طمع کار باش و وقتی همه برای ورود به بازار طمع کردند، تو از آن بازار خارج شو! واقعیت این روزهای نوسانات بازار ارز است. برخی با هدف کسب سود به این بازار ورود کرده و خریدهای هیجانی و احساسی می کنند، غافل از آنکه با فروکش جو روانی فعلی، بازار ارز بازندگان خواهد داشت.

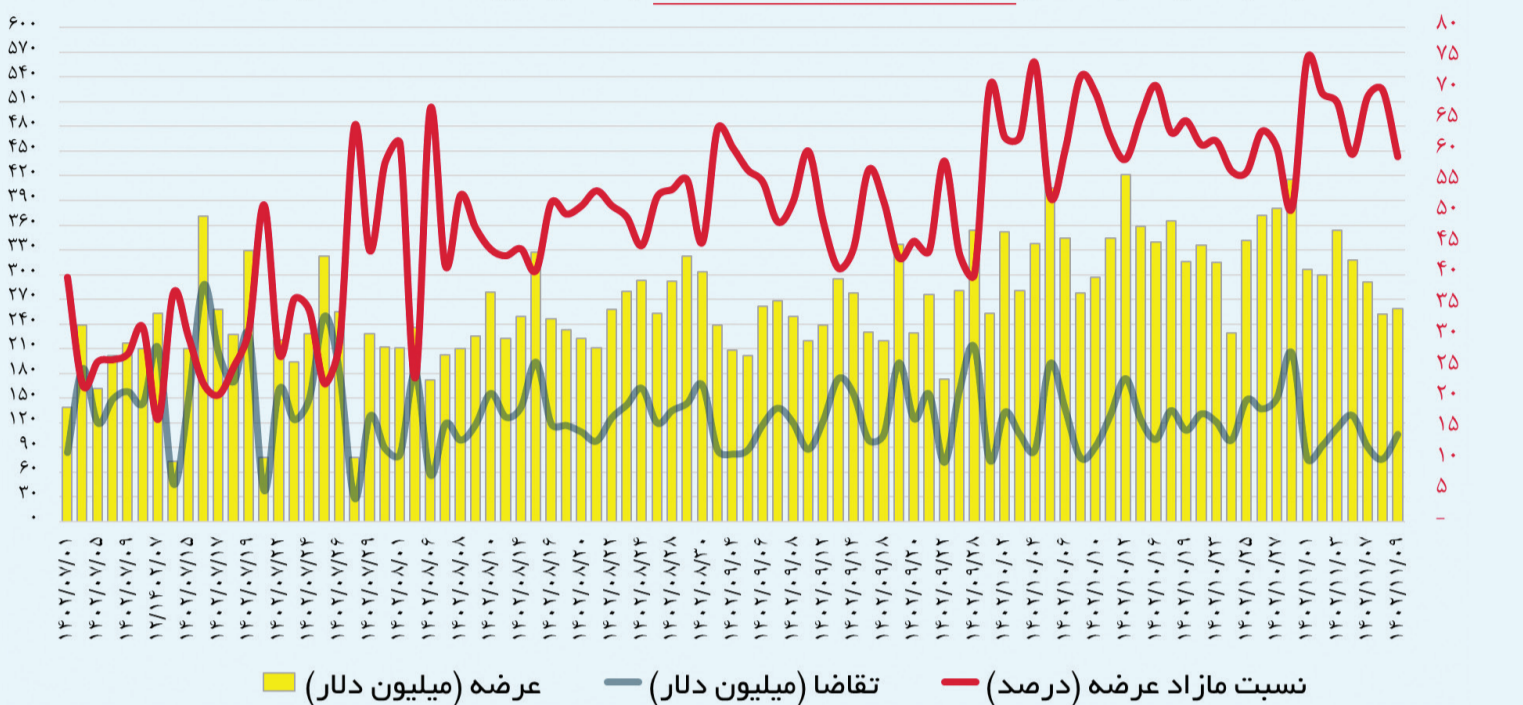
در خصوص وضعیت ذخایر ارزی نیز توجه داشته باشیم در بازار رسمی صرافی ها ما شاهد فروش ارز دو هزار یورویی سهمیه به هر شخص هستیم؛ به این ترتیب هر متقاضی می تواند از این طریق نیاز ارزی خود را رفع کند. در سامانه نیما هم براساس اطلاعات اعلامی مازاد عرضه را شاهد بودیم. از سوی دیگر نیز اخبار روزهای گذشته نظیر توافق پرتوشیمی ها با افزایش عرضه ارز حواله نیز به تعدیل قیمت ها منجر خواهد شد. به هموطنان پیشنهاد می شود در هنگام نوسانات هیجانی بازار، نسبت به خرید اقدام نکنند؛ چراکه تجربه ثابت کرده است ورود هیجانی برای خرید ارز همواره با ضرر همراه خواهد بود و خرید احساسی در نهایت موجب پشیمانی خریدار خواهد شد. دایره نوسانات در حدود چند درصدی در هر شرایطی توسط بازارساز قابل مدیریت خواهد بود. باید توجه داشت براساس اعلام اخیر منابع رسمی در کشور، ذخایر طلا در وضعیت مطلوب و بالایی قرار دارد و یکی از موارد تعدیل بازار ضرب و فروش سکه هایی است که بانک مرکزی در روزهای اخیر اخبار آن را اعلام کرده است.

تنش های سیاسی آثاری کوتاه مدت بر بازارهای مالی دارند

نیما میرزایی، کارشناس بازارهای مالی درباره تحولات سیاسی خاورمیانه گفت: «ریسک های سیستماتیک بر ارزش پول ملی و سایر دارایی ها اثر می گذارد، اما سرمایه گذاران و فعالان اقتصادی باید بدانند که اتفاقات منطقه موضوع جدیدی نیست، چون چندین بار در خاورمیانه شاهد این قبیل اتفاقات بوده ایم.» وی افزود: «موضوع پاکستان، یمن و غزه زودگذر است و ایران را وارد جنگ نمی کند، بنابراین این اتفاق ها نمی تواند روی بازارهای مالی اثری بلندمدت بگذارد و تنش ها به زودی پایان می یابد؛ در نتیجه نرخ دلار که حدود ۹ درصد افزایش یافته است بعد از انتهابات به کانال قبلی خود بازمی گردد.» میرزایی بیان کرد: «عده ای بر این باورند که ایران در یک روند دومینووار قرار دارد و با تشدید اتفاقی مانند یمن و غزه کشور ما وارد جنگ می شود که این باور درست نیست و از طرفی هم وضعیت منابع ارزی با توجه به فروش نفت و آزادسازی منابع ارزی مناسب است، بنابراین شرایطی برای جهش قیمت دلار نیز وجود ندارد.»

این کارشناس مسائل اقتصادی با اشاره به این موضوع که مردم باید از رفتارهای هیجانی در زمان تنش های سیاسی بپرهیزند، گفت: «اگر افرادی می خواهند در بازارهای مالی سرمایه گذاری کنند، می توانند به سراغ صندوق های سهامی با بازدهی بالا بروند، این صندوق ها ضمن پوشش تورم، ریسک کمتری را به سرمایه گذاران تحمیل می کند.» وی افزود: «بانک مرکزی با ایجاد مرکز مبادله ایران و دیپلماسی فعال ارزی توانسته نرخ ارز را در میان مدت کنترل کند؛ در نتیجه نوسان نرخ ارز در کوتاه مدت محدود است و با گذشت زمان بازگشت قیمت دلار به کانال قبلی محتمل است.» میرزایی ادامه داد: «اگر افرادی با وجود تمام اقدامات بانک مرکزی هنوز بر این باورند که نرخ ارز بالا می رود و قصد سرمایه گذاری در این بازار را دارند به آنها پیشنهاد می کنیم به جای خرید دلار در فضای هیجانی، اقدام به سرمایه گذاری در صندوق های سهامی کنند، چون در سبد صندوق ها سهام شرکت های صادرات محور نیز وجود دارد؛ بنابراین این صندوق ها در زمان افزایش نرخ ارز نیز سوددهنده می شوند.» این فعال بازار سرمایه در

وضعیت عرضه و تقاضای دلار حواله ارزی در سامانه نیما از ابتدای مهرماه ۱۴۰۲ تا ۹ بهمن ۱۴۰۲

پایان تأکید کرد: «برهم زدن بازار ارز با هدف سفته بازی و سوداگری عملکرد مثبتی در بلندمدت برای افراد عادی ایجاد نمی کند، چون سفته بازی همواره با ریسک است و زمانی که بازار ارز ریزشی می شود قیمت خرید کاهش پیدا می کند؛ بنابراین سفته بازی در این بازار از نظر کارشناسی و اخلاقی دارای توجیه نیست؛ در نتیجه مردم را به سرمایه گذاری در فضای هیجانی ارز توصیه نمی کنیم و خواهشمندیم از روش های جایگزین در سرمایه گذاری استفاده کنند.»

ثبات ارزی با آرام شدن جو هیجانی برمی گردد

عضو کمیسیون برنامه و محاسبات مجلس نیز در خصوص اتفاقات اخیر در بازار گفت: «با توجه به ثباتی که در یک سال گذشته در بازار ارز ایجاد شده امروز شاهد تأثیر اندک حوادث سیاسی-امنیتی منطقه بر قیمت ارز در کشور هستیم.» رحیم زارع اظهار داشت: «امروز به دلیل ثبات ایجاد شده در یک سال گذشته در اقتصاد و بازار ارز کشور شاهد هستیم که قیمت دلار بعد از بحران های شدید نظامی در منطقه، نوسان ۱۰ درصدی را در یک

۱۴۰۳
۱ لغایت ۴ اردیبهشت
20 to 23 April

پایداری اقتصادی
زیست محیطی

دومین نمایشگاه بین المللی
شهر پایدار (کیش)
2nd International Exhibition of Sustainable Cities (Kish)

مدیریت شهری هوشمند
توسعه اقتصاد محلی پایدار
صنایع و ساختمان های سبز
حمل و نقل هوشمند و پایدار

۱ لغایت ۴ اردیبهشت ۱۴۰۳
ساعت بازدید: ۱۶ الی ۲۱
مرکز نمایشگاه های بین المللی کیش
دبیرخانه: ۰۲۱-۲۲۵۶۸۹۴

20 to 23 April, 2024
Opening Hours: 16 to 21
Kish International Exhibition Center
www.4faslco.com

مدیر فروش: ۰۹۰۳۲۳۹۲۸۱
www.4faslco.com